

T.
Miskolci Törvényszék
útján

a Tisztelt Kúria
részére

*Felülvizsgálati kérelme
és végrehajtás felfüggesztése
iránti kérelme*

[...]

felpereseknek

Képv.:

[...]

**[Település] Önkormányzata
[...] és Társai**

alperesek

ellen indított

**a Miskolci Törvényszék előtt
19.P.21.239/2016. számon indított perben,
a Debreceni Ítéltábla
Pf.I.20.266/2019/19. számú ítélete ellen**

T. Miskolci Törvényszék

útján

a Tisztelt Kúria
részére

Tisztelt Kúria!

Alulírott **I. r., II. r., III. r., IV. r. és V. r. felpereseknek a [település] Önkormányzata I. r., Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (3525 Miskolc, Városház tér 1.) III. r. és Borsod-Abaúj Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház (3526 Miskolc, Szentpéteri kapu 72-76.) IV. r. alperesek ellen, a Miskolci Törvényszék előtt 19.P.21.239/2016. számon, személyhez fűződő jog megsértése iránt indított perében – kívül jegyzett és az elsőfokú eljárásban benyújtott meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk, [...] útján – a törvényes határidőn belül, az alábbiakban részletezett indokok alapján, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.266/2019/19. számú ítéletével szemben az alábbi**

felülvizsgálati kérelmet

terjesztjük elő a régi Pp. 272. § (1) bekezdése alapján.

Kérjük, hogy a T. Kúria – tekintettel arra, hogy a másodfokú ítélet részben jogszabálysértő - az ítéletnek az alperesek által elkövetett egyenlő bánásmód megsértésére alapozott kereseti kérelmeket (2., 8., 10. kereseti kérelmek) elutasító részét a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján helyezze részben hatályon kívül és hozzon a jogszabályoknak megfelelő új ítéleti rendelkezést.

Kérjük továbbá, hogy a Pp. 273. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet végrehajtását a felülvizsgálati kérelmünk elbírálásáig szüszkeszteni, tekintettel arra, hogy a felperesek rendkívül nehéz anyagi körülmények között élnek és ezért a perköltség megfizetése nagy terhet ró rájuk. Hivatkozunk arra, hogy a részben ugyanezen felek között folyó Pfv.IV.20.553/2019. számú eljárásban a t. Kúria a Borsod-Abaúj Zemplén Megyei Kormányhivatal alperes kérelmére elrendelte a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.797/2018/6. számú jogerős ítélete végrehajtásának a felfüggesztését az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálásáig. A végrehajtás felfüggesztése mind a megállapított sérelemdíjra, mind a perköltség megfizetésére vonatkozott.

Kérjük, hogy a T. Kúria az alperest marasztalja a felperesek költségeiben.

Felperesi álláspont szerint a perben született másodfokú ítélet összefoglalva az alábbiak miatt jogszabálysértő:

A Debreceni Ítéltábla ítélete a felperesek egyenlő bánásmódhoz való joga megsértésének megállapítását, illetve annak jogkövetkezményei levonását elutasító részében álláspontunk szerint az alábbi jogszabályhelyeket sérti:

- az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését,
- az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény (EJEE) 14. cikkét az Egyezmény 8. cikkével összefüggésben,
- az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. §, 9. § és 10. § szakaszait, valamint ezekkel összefüggésben az Ebktv. 19. § (1)-(2) bekezdését,
- a Pp. 221. § (1) bekezdését, valamint
- a Pp. 206. § (1) bekezdését.

Indokolás:

A felperesek a jelen felülvizsgálati kérelmükben azt kifogásolják, hogy az ítéltábla elutasította a felperesek azon kereseti kérelmeit, amelyek annak megállapítására irányultak, hogy az alperesek megsértették a felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy az ítéltábla által megállapítottan megsértett személyiségi jogaik mint alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben, I. és a III. r. alperesek pedig zaklatásban is részesítették őket (ld. a 2., 8. és a 10. kereseti kérelmeket).

Ahogy felperesek már a keresetlevélben és a fellebbezésükben is hivatkoztak rá, az Ebktv-n alapuló eljárásokban speciális bizonyítási szabályok érvényesülnek. Az Ebktv. 19. § (1) bekezdése szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek azt kell valószínűsítene, hogy

- a) a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte, és
- b) a jogsérelmet szenvedő személy rendelkezett a 8. §-ban meghatározott védett tulajdonságokkal.

A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik félnek kell azt bizonyítania, hogy

- a) a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy
- b) az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.

Az Ebktv. 19. § (2) bekezdése szerinti speciális bizonyítási szabályok az Alaptörvény XV. cikkében garantált egyenlő bánásmódhoz való jog törvény által biztosított eljárási garanciáit jelentik, érvényesülésük ezért közvetlen összefüggésben áll az alapvető jogokkal. E garanciák szerint az antidiszkriminációs eljárások sajátossága, hogy a bizonyítási kötelezettség nem nehezedik teljes egészében az eljárást kezdeményező személyre (felperesre), hanem megoszlik az eljárást kezdeményező és a másik fél között. A megosztás lényege, hogy nem az eljárást kezdeményezőnek (vagyis az áldozatnak) kell bizonyítania, hogy megsértették az egyenlő bánásmódhoz való jogát, hanem a másik felet (az eljárás alá vontat vagy alperest) terheli annak bizonyítása, hogy jogszerűen járt el. A bizonyítási teher ilyen megosztásának szükségességét az Európai Unió Bírósága alapozta meg korai gyakorlatában. (Lásd többek között a C-109/88 számú, ún. „*Danfoss*” és a C-127/92. számú, ún. „*Enderby*” ügyet). A bíróság rámutatott, hogy a diszkrimináció áldozatai a legtöbbször nincsenek birtokában azoknak az információknak, amelyekkel bizonyítani tudnák az őket ért hátrányos megkülönböztetés önkényességét. A bizonyítási teher megosztása így elengedhetetlen az egyenlő bánásmódhoz való jog bíróság előtti érvényesítéséhez. A bizonyítási teher megosztásának

követelménye beépült az Európai Unió antidiszkriminációs irányelveibe, ennek nyomán pedig a tagállamok – így Magyarország – antidiszkriminációs szabályozásába is.

Mint azt a fellebbezésben kifejtettük, az Ebktv. 19. § (1) bekezdéséből az is következik, hogy a védett tulajdonság és a hátrány közötti okozati összefüggést a felperesnek még csak valószínűsítienie sem kell, ennek fennállása tekintetében a törvény vélelmet állít fel, amelyet az alperes ellenbizonyítással dönthet meg. Vagyis az ok-okozati összefüggés hiányát az alperesnek kell igazolnia kimentési felelőssége körében. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság Tanácsadó Testületének 384/4/2008. (III.28.) TT. sz. állásfoglalása is kifejezetten rögzíti, hogy „*a jogszabályban előírt körülmények valószínűsítésén túlmenően nem lehet az igényérvényesítőre hárítani a hátrány és a védett tulajdonságok közötti okozati összefüggés bizonyításának a terhét*”, a kimentési bizonyítás körében pedig utal arra, hogy az eljárás alá vont ennek keretében bizonyíthatja az okozati összefüggés hiányát. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a Kúria is 24/2018. sz. munkaügyi elvi határozatában (ld. annak [42] bekezdését) valamint 24/2015. számú munkaügyi elvi határozatában is. Az alpereseknek tehát ezt a vélelmet kell megdönteniük, akkor tudják kimenteni magukat, ha cáfolni tudják az okozati összefüggés fennállását.

Jelen ügyben az ítéletábra - az elsőfokú bíróság ítéletével egyezően - ítéletében elismeri (ld. 22. oldal 3. bek), hogy a felperesek roma származása, azaz védett tulajdonsága nem volt vitatott, azt tehát sikerrel valószínűsítették.

Az ítéletábra - szemben az elsőfokú bírósággal - megállapította azt is, hogy a felpereseket az alperesek részéről jogsértés, tehát hátrány érte (ld. az ítélet rendelkező részét és a 22. oldal 3. bekezdés, 27. oldal utolsó bekezdés, 28. oldal utolsó két bekezdés, 29. oldal 1. bekezdés, 30. oldal 4. bekezdés).

A fentiekből következően a **felperesek valószínűsítési kötelezettségüknek az egyenlő bánásmód megsértése tekintetében eleget tettek.**

A felperesek személyiségi jogaik mint alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben elsődlegesen közvetlen hátrányos megkülönböztetésre, másodlagosan közvetett hátrányos megkülönböztetésre hivatkoztak. (Részletesen lásd: felperesek 2019. február 21. napi előkészítő irata és keresetváltoztatása 13. oldal.) Felperesek álláspontja szerint **a perbeli bizonyítékok alapján a hátrányos megkülönböztetés valamennyi megállapított személyiségi jogsértéssel összefüggésben megállapítható, így az ítéletábra vonatkozó kereseti kérelmeket elutasító rendelkezései jogszabálysértők.**

Ugyan sem az elsőfokú bíróság, sem a másodfokú bíróság nem kezelte külön a közvetlen és a közvetett hátrányos megkülönböztetést, de a két jogcím között lényeges különbség van. Míg a közvetlen hátrányos megkülönböztetés (Ebktv. 8. §) esetében közvetlen összefüggés van az alperesi magatartás (kedvezőtlen bánásmód) és a védett tulajdonságok között, addig közvetett hátrányos megkülönböztetés esetén nincs ilyen közvetlen összefüggés, azonban a látszólag semleges rendelkezés (gyakorlat vagy mulasztás) lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe a védett tulajdonsággal rendelkezőket (Ebktv. 9. §).

Álláspontunk szerint az ítéletábra vonatkozó kereseti kérelmeket elutasító rendelkezései és azok indokolása során a közvetett hátrányos megkülönböztetés kapcsán elmulasztotta figyelembe venni a perben keletkezett, alább felsorolt bizonyítékokat, ezzel **súlyosan megsértette a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó, valamint az ítélet indokolására vonatkozó kötelezettségét** és ezzel megsértette a Pp. 206. § és 221. § (1) bekezdését. Indokolási kötelezettsége alapján ugyanis meg kellett volna részletesen indokolnia, hogy az alábbi bizonyítékokat miért hagyta figyelmen kívül. A BH1999. 44. értelmében „*a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg.*” A bizonyítékok téves értékelése miatt a **jogerős határozat megváltoztatására** vagy hatályon kívül helyezésre van lehetőség a joggyakorlat szerint (Lásd: Pfv.I.21.177/2009/6.; Pfv.IX.21.317/2009/7.; Pfv.VIII.21.843/2009/5.). Az ítéletábra álláspontunk

szerint kirívóan okszerűtlen módon hagyta figyelmen kívül a perben keletkezett, a hátrányos megkülönböztetést megalapozó bizonyítékokat. Ezért szükség van arra, hogy a felperesek ezekre a bizonyítékokra röviden utaljanak felülvizsgálati kérelmükben és szükséges, hogy ezeket a Kúria döntése meghozatala során értékelje.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés (Ebktv 8. §)

A felperesi álláspont szerint az I. r. felperes szoptatástól való eltiltása közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg, ezért az ítéltábla tévesen állapította meg, hogy “[e]z a magatartás tehát, amely a családi együttélés és az emberi méltóság súlyos megsértésének minősül, nem jelenti egyben azt is, hogy a IV. rendű alperes akár közvetlen, akár közvetett diszkrimináció, akár zaklatás útján megsértette az I-II. rendű felperesek egyenlő bánásmóddhoz fűződő jogát.”

Ellentétben az alábbiakban tárgyalandó [települési] gyermekkiemelési gyakorlattal, ahol az érintett családokról egészen pontos adatok álltak a felperesek rendelkezésére, arról, hogy a IV. r. alperes kórházban szülő nők közül hányat érintett a szoptatástól való eltiltás, nem áll rendelkezésünkre pontos adatsor.

Amint azonban azt fentebb kifejtettük, álláspontunk szerint a jogalkotó épp az ilyen esetekre dolgozta ki a speciális bizonyítási szabályokat, a felperes számára megkönnyítendő a diszkrimináció bizonyítását. Amint arról fentebb szó esett, az ítéltábla megállapítása szerint a felperesek a védett tulajdonságukat és az őket ért hátrányt sikerrel valószínűsítették.

Ezen felül, a valószínűsítési kötelezettségük körébe nem tartozó közvetlen okozati összefüggés körében (azért tiltották el jogellenesen I. r. felperest gyermeke szoptatásától, mert roma származású) hivatkoztak az alábbi közvetett bizonyítékokra:

- a IV. r. alperest elmarasztaló Egyenlő Bánásmód Hatóság döntésre (EBH/349/42.2016.sz.), amely szerint egy, az alperesnél szülő roma nőt származása miatt zaklattak a kórház munkatársai (csatolva a 2018.05.11-i felperesi beadványhoz, 3. sz. mellékletként, majd ismételten hivatkozva a 2019.01.10. és a 2019.02.22. felperesi beadványokban is);
- az I. r. felperest a kórházba gyakran elkísérő terepmunkás, [...] vallomására (25.P.21.239/2016/48. jegyzőkönyv 9-10. o.), miszerint a roma nőkkel egyértelműen rosszabbul bánnak a kórházban, tegezik őket, megalázóan beszélnek velük, sértik az emberi méltóságukat (a tanú saját tapasztalatai egyébként szinte teljesen azonosak az EBH eljárást kezdeményező roma asszony esetében megállapított tényekkel, a letegezéssel, megalázó hangnemmel). (2018.05.11-i felperesi beadvány 21. oldalán hivatkozva);
- egy olyan tanulmányra is (http://www.szuleteshaz.hu/wp-content/uploads/2016/04/ROMA_final_online.pdf), amelyben a megkérdezett roma nők szintén arról számoltak be, hogy a IV. r. alperesnél rossz bánásmódnak voltak kitéve, és ez a roma származásuk miatt érte őket (a felperesek 2019.01.10-i beadványának 3. oldala);
- ezen túlmenően, ha a [települési] adatokból indulunk ki, és ehhez hasonló arányokat tételezünk fel az alperesi kórház illetékességébe tartozó további borsodi települések esetében is, akkor feltételezhető, hogy az alperesi kórházban szülő nők közül azok körében, akiktől végül elveszik a gyermeküket, felülreprezentáltak a roma nők. Hiszen pl. [településen] a perbeli időszakban tudomásunk szerint kizárólag roma nőktől szakították el a gyermekeiket, közülük sokakat már a kórházban, míg ugyanezen idő alatt nyilvánvalóan számos nem roma [települési] gyermek is született ugyanabban a kórházban, akik közül egyet sem érintett ilyen intézkedés. Ha pedig a kórházban elválasztott csecsemők nagy arányban roma gyermekek, akkor ebből következően az ilyen okból szoptatástól eltiltott anyák körében is felülreprezentáltak a roma nők.

Ezen hivatkozásokkal álláspontunk szerint a felperesek messzemenően eleget tettek a valószínűsítési kötelezettségüknek, sőt azon felül a közvetlen okozati összefüggést is valószínűsítették felperesek bár nem az ő terhükön volt ekörben a bizonyítás. Innentől kezdve az alperesre hárult volna annak igazolása, hogy közvetlen hátrányos megkülönböztetés nem érte a felpereseket, vagyis hogy nincs közvetlen összefüggés az alperes által tanúsított kedvezőtlen bánásmód és a védett tulajdonságok között.

Felperesi álláspont szerint ezért az ítélet tábla ítélete e körben sérti az Ebktv. 8. §-át, valamint a bíróság indokolási kötelezettségét és a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó kötelezettségét [Pp. 206. és 221. § (1) bekezdése]. Az ítélet tábla ugyanis nem indokolta meg, hogy a fenti körülményeket miért nem értékelte a mérlegelése során, azoknak miért nem tulajdonított jelentőséget.

Közvetett hátrányos megkülönböztetés (Ebktv 9. §)

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.33.048/2015/17. sz. ítélete részletesen kifejti a közvetett hátrányos megkülönböztetés helyes jogértelmezését. Adott ügyben a miskolci önkormányzat egy jogszerű indokra hivatkozott (városrekonstrukció, egészséges környezet megteremtése), ezért a bíróság attól tette függővé a közvetett diszkrimináció megállapítását, hogy ez a semleges intézkedés *“a védett tulajdonsággal rendelkezőket lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hozta-e.”* (12. old.). Éppen ez jelenti a diszkrimináció közvetettségét. Ezzel ellentétben, ha a gyakorlat, intézkedés kifejezetten a hátrányos megkülönböztetést célozza, akkor közvetlen hátrányos megkülönböztetésről van szó (ítélet 13. o.). Fontos hangsúlyozni, hogy a bíróság nemcsak az önkormányzat intézkedései kapcsán, hanem **mulasztásai** kapcsán is megállapította a jogsérelmet (14. oldal). Az Ebktv. 7. § (2) alapján ugyanis a 8-9. § szakaszok tekintetében rendelkezés alatt magatartást, intézkedést, feltételt, mulasztást, utasítást vagy gyakorlatot is érteni kell.

A bíróság a nemzetközi joganyagra (Faji Irányelv, és az annak nyomán az EU Bírósága által hozott ítéletekre) hivatkozva fejti ki hivatkozott ítéletében, hogy az önkormányzatnak nem azt kellett cáfolnia, hogy a kifogásolt gyakorlat etnikai, származási alapon valósult meg, hiszen nem releváns a gyakorlat mögötti szándék. *“Közvetett hátrányos megkülönböztetés vizsgálatakor ugyanis kifejezetten az intézkedések eredményét, hatását kell elemezni, a mögöttes motiváció a jogszabályi definíció szerint érdektelen.”* (13. o.)

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának precedensértékű *Horváth és Kiss kontra Magyarország* ítélete (11146/11. sz. kérelem; ítélet kelte: 2013. január 29.) szintén ezt támasztja alá. *“A Bíróság továbbá korábbi ügyekben már elfogadta, hogy az eltérő bánásmód egy olyan általános szakpolitika vagy intézkedés aránytalanul hátrányos hatásában is megnyilvánulhat, amely – semleges megfogalmazása ellenére – hátrányosan különböztet meg egy adott csoportot. Egy ilyen szituáció “közvetett hátrányos megkülönböztetésnek” minősülhet, amihez nem szükségszerű a hátrányos megkülönböztetés szándékának megléte (lásd egyebek között, D.H és társai, fent idézve, § 184). Egy látszólag semleges, de bizonyos – pl. a jelen ügyben etnikai hovatartozásuk szerint meghatározható – személyekre vagy személyek csoportjára nézve aránytalanul hátrányos hatású általános szakpolitika vagy intézkedés akkor is hátrányos megkülönböztetésnek minősíthető, ha nem irányul konkrétan az adott csoport ellen”.*

Az idézett ügyben a felperesek statisztikai adatokra hivatkoztak, melyből egyértelművé vált, hogy az adott alperesi intézményben felülreprezentáltak voltak a roma tanulók. A bíróság pedig megállapította: *“Mivel a Kormány az e mögött álló számadatokat nem cáfolta, és nem hozott fel alternatív statisztikai bizonyítékokat, a Bíróság úgy tekinti, hogy ezek a számadatok az uralkodó trendeket mutatják. Következésképpen meg kell állapítani, hogy egy általános szakpolitika vagy intézkedés aránytalanul hátrányos hatással volt a romákra, akik különösen sérülékeny csoportot alkotnak. A Bíróság számára az aránytalan hatás észlelhető, még akkor is, ha a szóban forgó szakpolitika vagy tesztelés más hátrányos társadalmi helyzetű csoportokra is hasonló hatással lehetett volna.”¹*

¹ Horváth és Kiss v Hungary <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-116124%22%7D>

Az ítélet analóg a jelen perbeli esettel, hiszen tudomásunk szerint a [településről] a III. r. alperes által a perbeli időszakban családjukból kiemelt gyermekek mindegyike roma származású gyermek volt, következésképpen itt is meg lehet állapítani, hogy az intézkedés aránytalanul hátrányos hatással volt a védett tulajdonsággal rendelkező csoportra.

Felperesek azért kérték másodlagosan a közvetett hátrányos megkülönböztetés megállapítását, mert amennyiben a bizonyítékok a közvetlen hátrányos megkülönböztetést (a védett tulajdonságon alapuló szándékot) nem támasztják alá, úgy felmerül a diszkrimináció enyhébb fajtája, amikor a látszólag semleges gyakorlat a felpereseket és a hozzájuk hasonló védett tulajdonsággal rendelkezőket lényegesen nagyobb arányban érinti, mint az összehasonlítható helyzetben lévőket, vagyis a [települési] nem roma családokat. **Mivel az ítélet nem értelmezte külön jogcímként a közvetett hátrányos megkülönböztetés megvalósulását, ezért álláspontunk szerint az ítélet sérti az Ebktv. 9. §-át.**

Az alábbiakban a másodfokú ítéletben megállapított jogsértési csoportok mentén vizsgáljuk a közvetett hátrányos megkülönböztetés megvalósulását.

1. A másodfokú bíróság az első két jogsértési csoportban nem állapított meg jogsértést. A 3. jogsértési csoportba a III. r. alperes késedelmes eljárása kapcsán viszont megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek családi együttéléséhez való jogát. Azonban az ítélet álláspontja szerint ezen jogsértés nem érintette a felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogát, ugyanis a III. r. alperes késedelmes eljárása a gyermekvédelmi rendszer túlterheltségéből adódott, így *“az ebből eredő jogsérelem szükségszerűen ugyanolyan mértékben sújtotta a [települési] romákat, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező, azaz nem roma [települési] lakosokat.”* (3. jogsértési csoport, 22. oldal 3. bekezdés).

A perbeli bizonyítékok alapján azonban egyértelműen megállapítható, hogy nem ugyanolyan mértékben sújtotta a hátrány (a késedelmes eljárás mint semleges intézkedés) a [települési] roma és nem roma lakosokat. A késedelmes eljárás értelemszerűen csak a gyermekvédelmi intézkedésekkel érintett gyermekeket érinthette. A perbeli időszakban pedig a faluban tudomásunk szerint valamennyi, családjából kiemelt gyermek hátrányos helyzetű roma gyermek volt.

Ahogy arra a fellebbezésben is hivatkoztunk (30. oldal), a keresetlevélhez csatolt statisztikák szerint [településen] kiemelkedően magas volt a nevelésbe vett gyermekek száma, összehasonlítva a járás többi településével. Erről a kimagasló arányról a gyámhatóság vezetője, [...] tanú azt állította, hogy azért kirívóan magas a [települési] gyermekkiemelések száma, mert a faluban felülreprezentáltak a roma lakosok (64. számú jegyzőkönyv, 4. oldala).

Ugyanezt ismerte el az I. r. alperes jogi képviselője, amikor közölte, *“azért magasabb itt a gyermekkiemelések száma, mint a környéken, mert ezen a településen sokkal magasabb a romák száma.”* (25.P.21.239/2016/30. jkv 8. oldal). Ezekkel a nyilatkozatokkal az alperesi tanú és alperesi jogi képviselő egyértelműen elismerték, hogy okozati összefüggés volt a III. r. alperes gyermekkiemelési gyakorlata és az érintettek roma származása között.

A konkrét érintett családokról pedig a helyi kisebbségi önkormányzat akkori vezetője nyilatkozott, aki megállapította, hogy az összes családjától elszakított gyermek roma származású. ([...], 25.P.21.239/2016/42. jegyzőkönyv 4. o.) A [tanú] ismerte az összes, falubeli érintett családot – [...], [...], [...], [...], [...], [III. r. felperes], [I. r. felperes], [...], [...] - akik mind roma származásúak. (2019. február 22-én kelt felperesi előkészítő irat.) A tanú a felsoroltak közül csupán egyetlen családot nem tekintett roma származásúnak nyilatkozattétele során, mondván, hogy e családban csak az apa roma származású, az anya nem az. Ám a felperesi álláspont szerint a félroma származású gyermek is védett tulajdonságúnak tekintendő az Ebktv. szerint, így nem is csak “túlnyomó többségben” roma

gyermek volt érintett a [települési] gyermekkiemelési gyakorlattal, hanem állítható az is, hogy kizárólag roma családok voltak érintettek gyermekkiemeléssel a perbeli időszakban.

Az alperesek nemhogy nem vitatták [...] előadását, de mint fentebb utaltunk rá, maguk is összefüggést véltek felfedezni a roma származás és a magas kiemelési adatok között.

Ebből következően kizárólag a roma gyermekeket és szüleiket érintette az is, hogy késedelmesen vizsgálták felül az ideiglenes elhelyezésüket, késedelmesen vették őket nevelésbe, vagy késedelmesen gondozták őket haza. Tehát ha a késedelmes eljárás oka nem az érintettek védett tulajdonsága (roma származása) volt is (hanem a rendszer túlterheltsége), attól még tényszerűen aránytalanul nagymértékben a hátrányos helyzetű, roma családokat **érintette** ez a rendszerszintű jogsértő gyakorlat. **Azaz: a semleges gyakorlat aránytalanul sújtotta a védett tulajdonságú csoportokhoz tartozókat, így megvalósult a közvetett hátrányos megkülönböztetés.** Hiszen az összehasonlítható helyzetben lévő nem roma [települési] lakosok gyermekei nem voltak állami gondozásba véve, így az, hogy a gyámhatóság - ha egyébként valóban túlterheltsége miatt is - féléves késedelemmel járt el, ez nem érinthette ezen családokat, számukra, az életükre, a gyermekeikkel együtt tölthető időre nem volt semmilyen kihatással. Ezzel ellentétben a falubeli roma, hátrányos helyzetű gyerekek közül aránytalanul sok került állami gondoskodásba, így az ő családjaikat, közöttük a felpereseket aránytalanul súlyosan érintette az, hogy gyermekeiket a törvényi határidőt sokszorosan túllépve, akár félévvel később kapták vissza.

2. Felperesi álláspont szerint az ítélet tábla a **családgondozói munka elmaradása** tekintetében (ítélet 4. pontja, 29. oldal 3. bekezdése) is tévesen állapította meg, hogy nem történt közvetett hátrányos megkülönböztetés. Az ítélet tábla szerint *“a családgondozó hiányából adódó mulasztás szükségszerűen ugyanolyan mértékben sújtotta a [települési] romákat, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező, azaz nem roma [települési] lakosokat. Ugyanez igaz a gondozási és nevelési tervek hiányára is, hiszen a 2015. február 2-án kelt szakvélemény szerint ilyen terv egyetlen nevelésbe vett gyermek esetén sem készült, így ennek hátrányos következményei szintén ugyanolyan arányban sújtották a [települési] romákat, mint a [települési] nem romákat. Mindez azt jelenti, hogy a védett tulajdonság és a hátrány között nincs okozati összefüggés, így az I. és a III. rendű alperesek nem sértették meg a felperesek egyenlő bánásmóddhoz fűződő jogát sem közvetlen, sem pedig közvetett hátrányos megkülönböztetés útján (Ebkvt. 8-9. §-ai).”*

Ezzel szemben a feljebb bemutatott bizonyítékok alapján megállapítható, hogy az alperesek mulasztása aránytalanul sújtotta a falubeli hátrányos helyzetű roma családokat, hiszen ha a gyermekvédelmi eljárásokkal érintett családok kizárólag (vagy akár túlnyomórészt) mélyszegénységben élő, roma családok voltak, akkor az őket segíteni hivatott családgondozói munka hiánya is ezen családokat sújtotta aránytalanul. A nem hátrányos helyzetű, nem roma családok gyermekei nem éltek állami gondoskodásban. Ebből következően őket nem érinthette az, hogy folyik-e a faluban családgondozói munka, nem szorultak rá a segítségére, arra, hogy gyermekeik visszakapásában segítséget kapjanak.

Ezzel szemben a védett tulajdonságú, falubeli roma családok, így a felperesek is, erősen rászorultak arra a családgondozói munkára, amely tényszerűen hiányzott a faluban. Ezt a jogsértő mulasztást az ítélet tábla megállapította: *“valamennyi felperes rászorult az I. rendű alperes által nyújtott családgondozásra, az I. és a II. rendű felperesek [I.], majd [B.] kiemelése, a III. és a IV. rendű felperesek pedig az V. rendű felperes kiemelése miatt. E szolgáltatás célja pedig az volt, hogy támogassa a szülők azon erőfeszítéseit, amelyek a gyermekek veszélyeztetettségének, majd a kiemelésükre okot adó körülményeknek a megszüntetésére, és arra irányultak, hogy alkalmassá váljanak a gyermekek gondozására, majd hazagondozására (...) a felperest hátrányosan érintett az, hogy a családban maradását, majd a hazakerülését elősegíteni hivatott családgondozás létszámáryanosan elmaradt a jogszabályi követelményektől” (26. o. 2. bek)*

A hátrány tehát tényszerűen bekövetkezett. Hiába nem a roma, hátrányos helyzetű lakosokat célozta a mulasztás (azaz “semleges” volt az intézkedés, pontosabban annak hiánya), ha ettől függetlenül

hatásában mégis a védett tulajdonságú csoportra volt aránytalanul nagy hatással, őket érintette hátrányosan.

Fentiekből következően a családgondozó hiánya és a gondozási nevelési tervek hiánya, ami személyiségi jogsértést valósított meg, aránytalanul érintette a felpereseket és a velük azonos védett tulajdonságokkal rendelkezőket, ezért e tekintetben is megvalósult a közvetett hátrányos megkülönböztetés. Felperesi álláspont szerint az ítélet tábla ítélete e körben sérti az Ebktv. 9. §-át, valamint a bíróság indokolási kötelezettségét és a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó kötelezettségét [Pp. 206. és 221. § (1) bekezdése].

Zaklatás (Ebktv. 10. §)

A felperesi kereset értelmében az I. r. alperes által foglalkoztatott védőnő és az általa fenntartott gyermekjóléti szolgáltató (családgondozó) emberi méltóságot sértő magatartást tanúsított felperesek ellen, ezzel zaklatásban részesítette őket (2. kereseti kérelem). A III. r. alperes azzal követte el a zaklatást, hogy határozataiban átvette a védőnő és a családgondozó előítéletes, megalázó, a gyermekvédelmi intézkedés szempontjából irreleváns megjegyzéseit (8. kereseti kérelem). **Álláspontunk szerint az ítélet tábla e kereseti kérelmek elutasításakor az alábbi okokból nem tett eleget a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó kötelezettségének [Pp. 221. § (1) bekezdése].**

Az EBH Tanácsadó Testület 384/5/2008.(IV.10.) TT. sz. állásfoglalása kimondja: *“A zaklatás fogalma meghatározott "magatartást" tilt, de ez a tilalom kiterjed a magatartáson túl az Ebktv. 7. § (2) bekezdésében szereplő cselekményekre is, tehát az intézkedésre, feltételre, mulasztásra, utasításra és gyakorlatra is. Intézkedés, feltétel, vagy gyakorlat mint emberi méltóságot sértő magatartás a zaklatás törvényi meghatározásának tekintetében nehezebben képzelhető el, fogalmilag azonban nem zárható ki, hogy ezeken keresztül valósuljon meg az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, csakúgy, mint a mulasztás vagy az utasítás esetében.”*² Az állásfoglalás kimondja továbbá, hogy: *“A zaklatás (...) egyaránt megvalósulhat egyszeri magatartással, illetve folyamatos, rendszeresen visszatérő cselekményekkel.”*

Mint azt a fellebbezés 33. oldalán felperesek kifejtették, az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerint zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő magatartás, amely az érintett személynek védett tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó környezet kialakítása. Hivatkoztak a Miskolci Törvényszék 13.P.20.601/2016/95. számú, a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.059/2019/4. sz. ítéletével jóváhagyott ítéletére, amely szerint: *„A zaklatás törvényi tényállásából következik (Ebktv. 10. § (1) bekezdése), hogy annak megvalósulásához nem szükséges az összehasonlítható helyzetben lévő csoporttal való összevetés. (...) A zaklatás akkor is jogellenes, ha az hatásával alkalmas arra, hogy a megalázó légkört kialakítsa. E körben lényegtelen, hogy mire irányult a zaklatást megvalósító alperesek szándéka. Az európai kézikönyv értelmében nem szükséges bizonyítani, hogy az elkövetőt előítélet motiválta, azaz a faji vagy nemi alapuló megkülönböztetés bizonyításához nincs szükség annak igazolására, hogy az elkövető rasszista vagy szexista nézeteket vall. Azt sem szükséges bemutatni, hogy a szóban forgó szabály vagy gyakorlat szándéka megkülönböztető bánásmód előidézése volt. Ez azt jelenti, hogy az állami hatóság vagy magánszemély hiába hivatkozik egy jó szándékra vagy jóhiszemű gyakorlatra, ha az említett gyakorlat hatására egy bizonyos csoport hátrányba kerül, akkor ez megkülönböztetésnek minősül. Továbbá a kézikönyv azt is kimondja, hogy az EU jog a rugalmas, objektív, szubjektív megközelítést képviseli, először is a zaklatás megtörténének meghatározásakor arra támaszkodnak, hogy az áldozat hogyan érzékelte a bánásmódot.”* (22. oldal 2. bekezdése). Illetve: *„Fontos kiemelni, hogy a legtöbb esetben a zaklató visszaél pozíciójával, az alá-fölrendeltségből eredő helyzetével.”* (ugyanezen ítélet, 44. oldal, 2. bekezdés.)

² http://www.egyenlobanasmod.hu/tt/TTaf_200812

Ugyanígy, az alá-fölé rendeltség helyzetével való visszaélést emelte ki a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, a tiszavasvári roma lakosságot ért zaklatást megállapító EBH döntés felülvizsgálata során. Hasonlóan a Miskolci Törvényszékhez, leszögezte: *“A zaklatás nem feltétlenül szándékos magatartás, így nem csupán azon magatartások tartoznak ide, amelyek célja, hanem melyek hatása megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő, vagy támadó környezet kialakítása.”* (6.K.31.719/2017/14. sz. ítélet, 11. oldal).

Ahogy a bíróság kifejti, a zaklatás törvényi tényállása elsősorban az emberi méltóságot hivatott védeni. *“Az emberi méltósághoz való jog két funkciója - a személyiség-védelmi és az egyenlőséget biztosító funkciója - által több alapjog forrásává vált. (...) Az emberi méltóság rendre olyan jogi szabályokban tűnik fel, amikor feltételezhető, hogy az egyén kiszolgáltatott helyzetben van (kerül), amikor egyenlőtlen kommunikációs, vagy egyéb viszony alakulhat ki a felek között (még inkább, ha az egyik fél az állam).”* (12. oldal) Az ítélet szerint hangsúlyosan kell figyelembe venni a zaklatást elszenvedő szubjektív megélését, melyet tanúk és más bizonyítékok csak megerősítenek.

I. r. alperes által megvalósított zaklatás:

Az ítélet tábla szerint a helyi védőnő és a családgondozó által használt kifejezések, megjegyzések nem valósítottak meg zaklatást: *“annak eldöntéséhez ugyanis, hogy egy várandós édesanya várhatóan alkalmas lesz-e a születendő gyermekének gondozására, a védőnőnek, a családgondozónak körültekintően és részletesen meg kellett vizsgálniuk a várandós édesanya életkörülményeit, ideértve pl.: a személyi higiéniáját, az életmódját, azt, hogy saját maga és gyermekei betegségeit időben kezelte-e, őket megfelelően táplálja-e, igyekszik-e a saját betegségének súlyosbodását elkerülni azzal, hogy a lehetőségeihez mérten az évszaknak megfelelően öltözködik. A védőnőnek és a családgondozónak a felperesek által sérelmezett írásbeli kijelentései – a közlések szövegekörnyezetét és teljes tartalmát figyelembe véve – nem lépték át ezt az igen széles eljárási keretet, így azok nem sértették meg a felperesek emberi méltóságát.”* (19. oldal, 3. bekezdés.)

Elismerve azt, hogy a helyi gyermekvédelmi szakembereknek jogszerű feladata a várandós nők helyzetének vizsgálata, álláspontunk szerint különösen fontos a helyzetfelmérés módja. Egy elviekben jogszerű célt szolgáló eljárás is tud emberi méltóságot sértő módon történni, erre az eljárás konkrét részletei, írásbeli és szóbeli aspektusaiból lehet következtetni. Márpedig jelen perben a felperesek a keresetlevélhez csatolták a védőnő és a családgondozó szinte összes, őket érintő írásbeli leírását. Ezen dokumentumok erősen hiányosak a valóban fontos, releváns megállapítások tekintetében. A gyámhivatal vezetője tanúként említette is, hogy elégedetlenek voltak a környezettanulmányok minőségével (25.P.21.239/2016/64. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal teteje). Ellenben az említett dokumentumok hemzsegek a felpereseket lekezelő, sértő megjegyzésektől. (Részletesen a keresetlevél 6-9., 11., 14-15. oldalain leírva). Hangsúlyozni érdemes, hogy a családgondozó és a védőnő elsősorban szakmai feladata a szociálisan és társadalmilag deprivált ügyfelek tisztelete, az ő érdekeiknek, jogaiknak, emberi méltóságuknak védelme, bizalmuk megnyerése, a velük való partneri együttműködés kialakítása. Ennek fényében különösen szakmaiatlan és jogsértő a tendenciózusan lekezelő és pejoratív megjegyzések használata, az ellenséges és megalázó bánásmód.

Ahogy a keresetlevélben felperesek részletesen idézték, a védőnő a terhesgondozások teljes időszaka alatt megalázó módon beszélt a felperesi anyákkal, hasonló stílusban írt róluk a feljegyzéseiben is. *„Mater – elmondása szerint - újra várandós. Az anya alacsony intellektusú, alulszociálizált”* - írta az I. r. felperesről, majd felrótta neki azt is, hogy ismételten gyermeket vállalt. A terhesgondozás során őt *“bűdösnek”* titulálta, és közölte, *„ha rajta állna, nem vizsgálná meg”*. *“Mater folyamatosan csak ígéretet, konfabulál. Tény, hogy a hasa nő.”* A védőnő jelentéseit olyan kiszólások színesítik, mint hogy *“Megjegyzem, hogy a várandós lenge öltözékben, papucsban jelent meg.”* (7. oldal) A tényeknek ellentmondva - hiszen számos vizsgálaton megjelent az anya, rendszeresen eljár a védőnőhöz is -, a védőnő a mélyszegénységben élő, de együttműködni igyekvő anyáról így ír: *“vérképzőket/magzatvédő*

vitaminokat nem szed (...) hozzáállása, **magatartása egyszerűen kezelhetetlen, öntörvényű, passzív. Tisztában van a hiányosságaival, de egyszerűen nem hajlandó ezekről tudomást venni, nem hajlandó a saját – és magzata érdekében – együttműködni.**” (7. oldal) - miközben nyilvánvalóan tudomása van arról, hogy vitaminokat azért nem szed, és a hiányosságait azért nem tudja megoldani, mert anyagi helyzete ezt nem teszi lehetővé, nem pedig azért, mert nem hajlandó. Az idézett jelzők állandó jelzőkké váltak a felperesi anya vonatkozásában, a védőnői iratok között kizárólag mint **öntörvényű gravida**, jelenik meg a felperes. „Az anya konfabulál – alszik a gyermeke közli velem. Majd a gyermek 5 perc múlva megjelenik a kapuban.(...) Ápolatlan, rendetlen küllemű várandós. Haja kócos, hiányos orálhigiéné, ruházata rendetlen, szakadt, piszkos. (...) **Kezelhetetlen, öntörvényű gravida. Tanácsot nem fogad el. A kórházi védőnővel mai napon újra beszéltem, az újsz. nem adható haza**” (keresetlevél 9. oldal). Az I. r. felperesről [B.-vel] való terhessége során is ugyanilyen stílusban írt a védőnő: „A várandós külleme elhanyagolt, **ápolatlan, hiányos orálhigiéné jellemzi.** (...) **napközben a várandós nem tartózkodik otthon, állandóan úton van, anyósánál étkezik, napközben ott ücsörög, mulatja az időt – évek óta így élnek folyamatosan.** (...) **Önálló életvitelre a szülők nem hajlandóak.**” (11. oldal.)

Nem vélekedett másképp a III. r. felperesről sem a védőnő. „**Szociális ellátásokból él, jelenleg közmunkaprogramban kell részt vennie – mert ez pedig kötelező.** (...) Minden gyermekét szeretné a családban nevelni: **erről sírva, siránkozva biztosít engem a várandós családlátogatáskor.**” (15. oldal.) Felperesi álláspont szerint azt, aki közmunkán dolgozik, nem lehet indokoltan úgy minősíteni, mint hogy “szociális ellátásokból él”, hiszen megdolgozik az egyébként nagyon alacsony munkabérért, amelyből él. Ellenben nyilvánvalóan ellenséges, előítéletes megjegyzés, hiszen a tipikusan előítéletes, “élősködő” magatartásra reflektál. Továbbá, a “siránkozik” szóhasználat is jól példázza, hogy egy anya legnagyobb traumáját jelentő állapotot, azt, hogy a gyermekeitől elválasztva kénytelen élni, azt “siránkozásnak” minősíti a szakember.

Ahogy a per során számos alkalommal, és a fellebbezésben is hangsúlyozták felperesek, az ellenséges attitűd, az előítéletesség soha nem nyíltan, konkrétan és egyértelműen szokott megnyilvánulni, hanem ennél burkoltabb formákban. A szociológus kutatók az előítéletes hozzáállást nem nyílt “cigányozásból” ismerik fel, hanem tipikusan a roma kisebbségre alkalmazott kifejezések, jellemzők rendszeres használatában. „A többségi társadalomban a romákkal szemben tapasztalható előítéletesség mélyen begyökereződött természete az interjúkban **életmódként, felelőtlenésként, szélsőséges esetben élősködőként** (azért szül gyereket, hogy kapjon pénzt) jelenik meg, (...) és egyáltalán nem merül fel az a szempont, hogy egy másik társadalmi csoporthoz tartozó embernek eltérő stratégiái lehetnek a (túl)éléshez. (...) Az interjúk alapján inkább úgy tűnik, hogy a kiemeléshez a szegénység mellett az elhanyagolás és a (vélt) **nem együttműködő viselkedés** vezet, mely utóbbi kettő eléggé szubjektíven megítélhető. Mivel sokkal alacsonyabb arányban emelnek ki gyerekeket bántalmazásért vagy családon belüli súlyos konfliktusokért, amelyek nem kötődnek szorosan a család társadalmi helyzetéhez, ezért indokolt az a feltevésünk, hogy a kiemelés a szegénységgel és gyakran az egymás meg nem értésével, bizalmatlansággal, akár előítélettel is párosulva történik” - írják a kutatók (fellebbezés 31. oldal). Jelen perben ugyanezen tendenciózan, és indokolatlanul használt, megbélyegző jelzőkkel illetve a védőnő, és a családgondozó a felpereseket: „Az anyát öntörvényű magatartás, az önkontroll, személyes felelősségvállalás hiánya jellemzi. A passzív, elhanyagoló magatartás, együttműködés hiánya minden terhessége során felmerült, nem változott ez a magatartás a hatodik várandósság idején sem”. Miközben az összes többi tanú soha nem említette, hogy a felperes anyák önkontroll nélküli, passzív, öntörvényű, felelőtlen emberek lennének, sőt, a tanúk többsége ennek ellenkezőjét tapasztalta - nem csak a TASZ terepmunkásai, hanem a gyermekvédelmi rendszerben dolgozók is, így pl. [...] gyám is. Ugyanerre enged következtetni az a tény is, hogy azóta mindkét szülőpárhoz visszakerülhettek gyermekeik többsége, évek óta velük nevelkednek, és nem érkezik rájuk panasz, együttműködnek a gyermekvédelmi szakemberekkel (ld. 2018.05.11-i összefoglaló felperesi beadvány mellékletében foglalt iskolai vélemények, és [...] esetmenedzser pozitív véleménye a családkról, melynek révén utóbb V. r. felperes hazagondozásra is került (25.P.21.239/2016/34. jegyzőkönyv, 8. o.).

Valójában tehát teljesen indokolatlanul bélyegezte a védőnő - és tőle átvéve a helyi családgondozó - **önkontroll nélküli, passzív, elhanyagoló, együtt nem működő, felelőtlen, öntörvényű gravidának** a felperesi anyákat. Azon megjegyzések, mint hogy “mulatja az időt, anyósánál étkezik, évek óta így

élnék” vagy “köz munkán dolgozik, de csak azért, mert az kötelező” az egészségügyi állapotuk tekintetében irrelevánsak, ellenben feleslegesen bántó, pejoratív megjegyzések olyan társadalmi helyzetű emberekről, akiknek sajnálatos módon, de rajtuk kívülálló okból a közmunka jelenti az egyetlen munkalehetőséget. Ezek a felesleges, pejoratív, szakmailag nem indokolható megjegyzések ilyen gyakoriságú megjelenése semmi másról nem árulkodnak tehát, mint a védőnő és a családgyógyozó ellenséges, lenéző hozzáállásáról.

Álláspontunk szerint a kiragadott példák mind jól mutatják, hogy milyen hozzáállást tanúsított a védőnő a felperesi anyákhoz. Egy mélyszegénységben élő, falusi, várandós fiatal nőről az, hogy "egész nap üldögél, mulatja az időt, anyósánál étkezik" - nem meglepő, így nem is különösebben informatív megjegyzés, ennyiben álláspontunk szerint nem állja meg a helyét az Ítéletábla álláspontja, miszerint ezek informatív, szakmai megjegyzések. Álláspontunk szerint nem informatívak, hanem szükségtelen, de egyértelműen negatív konnotációt tartalmazó vélemények, amelyek a felperes anyák emberi méltóságát sértették.

Egy [település] méretű településen a védőnő és a családgyógyozó nagy hatalommal bír a falusi, alacsony társadalmi státuszú, roma szülők esetében, az állami gyermekvédelmi hatóság meghosszabbított kezéként javasolhatnak ugyanis gyermekkiemelést, hazagyógyozást, és az esetek túlnyomó többségében az lesz a hatósági döntés, amit ezen két szakember javasol. A fentebb kifejtettek értelmében tehát az alá-fölé rendeltségi helyzet, a hatalommal való visszaélés lehetősége adott a gyermekvédelmi szakemberek számára, a kérdés csak az, élnek-e ezen lehetőséggel. A felperesi anyák egyértelműen úgy élték meg, hogy méltóságukat sértő módon beszéltek velük és ellenséges volt a várandósgyógyozás légköre. De nemcsak a felperesek élték meg ilyen lekezelőnek a velük való bánásmódot, hanem számos meghallgatott tanú számolt be arról, hogy kifejezetten ellenségesnek érzékelték a védőnő és a családgyógyozó hozzáállását. [...], [...] terepmunkások, akik számtalan alkalommal, éveken keresztül támogatták, kísérték a felpereseket a helyi szakemberekhez, a következőket tapasztalták. “Segítő hozzáállást nem, viszont ellenségességet tapasztaltam pl. [...] családsegítő részéről. (...) Személyesen a várandós anyukáknál félelmet, szorongást tapasztaltam és tanácsstalanságot, bizonytalanságot láttam.” ([...], 25.P.21.239/2016/48. jegyzőkönyv 4. o.). [...] tanú további példákat is felsorolt a családsegítők ellenséges hozzáállása kapcsán. “Több ehhez hasonló történet is volt, s ez megerősített bennünket abban, hogy itt nem egy segítő, hanem alá- fölé rendelő attitűdről van szó.” (25.P.21.239/2016/48. jegyzőkönyv 8. o.). Ugyanezt tapasztalta az V. r. felperes gyámja, [...] is, amikor úgy fogalmazott, hogy “Egy bizonyos negatív hozzáállás, előítéletességet tapasztaltam a család irányába (...). A cél az is volt, hogy elköltözzenek a településről, és úgy is bántak velük. Ez a hozzáállás megmutatkozott abban a kötekedésben is, aminek értékelem pl azt, hogy a fogkefe hiányába kötöttek bele adott esetben.” (25.P.21.239/2016/26. jegyzőkönyv 4. o.). A gyermekvédelmi szakember nem rokona, sem lekötelezettje nem volt a felpereseknek, ha tehát nem érzékelt volna egyértelműen a gyermekvédelmi kollégái ellenséges magatartását, nem nyilatkozott volna a fentiek szerint.

A zaklatás tényállásának fentiekben kifejtett jellemzői tehát mind megállnak jelen helyzetben, Tipikusan alá-fölérendeltségi viszonyban élték meg a felperesek azt a megalázó bánásmódot, ami végül gyermekeik elvesztéséhez vezetett. Ráadásul, a védőnő és a családgyógyozó szándéka irreleváns e körben, ha jószándékkal tették is amit tettek, akkor is megállnak a zaklatás tényállási elemei azáltal, hogy ellenséges, megalázó környezetet teremtettek a felperesek környezetében [településen].

III. r. alperes által megvalósított zaklatás

A III. r. alperes azzal követte el a zaklatást felperesi álláspont szerint, hogy mindenfajta kontroll, felülvizsgálat nélkül vette át döntései, határozatai indokolásában szó szerint a védőnői és családgyógyozói jelzések szövegét, a fent idézett irreleváns, pejoratív megjegyzéseket, miközben nem vizsgálta felül azok szakmailag hiányos tartalmát. A felperesi álláspont szerint az lett volna a III. r. alperes részéről jogszerű eljárás, hogy a pejoratív megjegyzéseket tartalmazó jelzéseket és javaslatokat visszaküldi a feladóhoz azzal, hogy egy szakmailag megalapozottabb, kiegészített javaslatot, környezettanulmányt kér az illetékesektől, és azokat, a gyermekvédelmi szempontból releváns

tartalmuk szerint újrafogalmazza, amikor határozatot hoz a gyermekek családjuktól való elszakításáról. A gyámhatóságnak ugyanis nem kötelezettsége szó szerint átvenni a családgondozó, védőnő, más jelzőrendszeri tagok által küldött jelzések szövegét. Kötelezettsége ellenben betartani a rá vonatkozó jogszabályokat, így például a közigazgatási eljárási törvényt, amely alapelvei között szerepel az ügyfelek méltóságának, egyenlő bánásmódhoz való jogának védelme, a szakszerűség és együttműködés követelménye, és hogy a hatóság a hatásköre gyakorlásával nem élhet vissza. (Ket 1-2. §)

Álláspontunk szerint tehát a felperesek hiánytalanul valószínűsítették a zaklatás megvalósulását is, az alperesek azonban nem teljesítették a kimentési kötelezettségüket. Az ítéletábra álláspontunk szerint e körben nem tett eleget a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó kötelezettségének, ugyanis a fenti körülményeknek nem tulajdonított kellő jelentőséget [Pp. 221. § (1) bekezdése].

A jogsértés megállapításán túli további szankciók

Mivel a felperesi álláspont szerint megvalósult az egyenlő bánásmód megsértése, helye van a kötelezésnek, hogy az alperes a kereseti kérelem szerint nyújtson a gyámhivatal dolgozói részére antidiszkriminációs és interkulturális kommunikációs továbbképzést [Ptk. 2:51. §-a (1) b) pontja].

Megítélésünk szerint a felperesek elégtétel-adásra irányuló kereseti kérelme is megalapozott volt [Ptk. 2:51. §-a (1) c) pontja], mivel az ügy korábban széles sajtónyilvánosságot kapott, és egy olyan kis településen, amelyen [településen], különösen nagy érdeklődést váltott ki. Erre tekintettel indokolt, hogy az alperes a saját költségén biztosítson nyilvánosságot az ítéletnek.

A sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseti kérelmet (Ptk. 2:52. §) az ítéletábra, a felperesi kérelmek részbeni elutasítása miatt csak részben találta alaposnak. Mivel a felperesi álláspont szerint a fent megjelölt kereseti kérelmek alaposak, kérjük a T. Kúriát, hogy kötelezze az alpereseket a megfelelő sérelemdíj megfizetésére a felpereseknek.

Budapest, 2020. április 3.

Tisztelettel,
felperesek
képviseli:
[...]